

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор
Н.М. Іщенко
_____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Перша долікарська допомога»

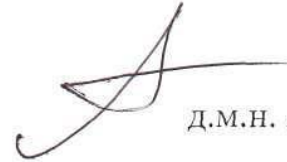
підготовки бакалаврів
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармакологія, промислова фармакологія»
професійної кваліфікації «Фармацевт»

Миколаїв 2018

Робочу програму з «Перша долікарська допомога» для студентів за напрямом підготовки бакалаврів галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 226 «Фармакологія, промислова фармакологія», професійної кваліфікації «Фармацевт» (Укладач: Грищенко Г.В., доцент, к.мед.н.) затверджено на засіданні кафедри «Медичної біології та хімії, біохімії, фізіології та мікробіології».

Протокол від. "8" лютого 2018 року № 4

Завідувач кафедри

д.м.н. Авраменко А.О.

Схвалено науково-методичною радою медичного інституту

Протокол від "21" лютого 2018 року № 7

Голова

д. біол. н. Козій М.С.

Робочу програму погоджено:

- директор медичного інституту

Грищенко Г.В.

- начальник навчально-методичного відділу

Потай І.Ю.

1. Опис навчальної програми

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 222 «Охорона здоров'я»	Нормативна
	Напрямок підготовки 226 «Фармація, промислова фармація»	
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Рік підготовки - 2-й
Всього годин: - 90		Семестр 3-й
		Лекції - 10 год.
		Групові - 20 год.
Тижневих годин: аудиторних – 1 год. самостійних – 3 год.	Самостійна робота - 60 год.	
		Вид контролю: залік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Перша долікарська допомога” складена відповідно до Стандарту вищої освіти України, освітньої програми: бакалавр фармації, галузі знань 22 «Охорона Здоров'я», спеціальності **226 «Фармація, промислова фармація»**, професійної кваліфікації: **фармацевт**.

Опис навчальної дисципліни.

Женевська конвенція з прав людини визначає людське життя найвищою цінністю. Водночас, вміння і навички надавати першу допомогу для врятування або збереження життя не лише засвідчують добрий тон сучасної людини, а трактуються як невід'ємна складова якісної освіти.

За теперішніх темпів розвитку суспільства, урбанізації, зростання впливу техногенних факторів, щоразу частіших стихійних лих, збільшується потреба у фахівцях, що здатні надати якісну долікарську допомогу в перші хвилини після нещасного випадку чи травми.

Програму навчальної дисципліни “Перша долікарська допомога” у форматі кредитно-модульної системи організації навчального процесу на факультеті складено відповідно до наказів МОН України від 16.10.2009 р. №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи.

Робочу програму з дисципліни “Перша долікарська допомога” складено відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти - ОКХ і ОПП, затверджених МОН України і МОЗ України в 2014 р., та навчальних планів 2017 р.

Серед цілого спектру фундаментальних медичних знань, перша долікарська допомога дозволяє сформувати фахівця здатного швидко та правильно зорієнтуватися у складній ситуації, не допустити фатальних помилок або втрати часу, здійснити першочергові кроки, що врятовують життя людині і/або стануть добрим ґрунтом для її успішного лікування у стаціонарі.

Добрі знання з першої долікарської допомоги дають змогу майбутньому фармацевту реалізувати не лише суто професійний, але й людський обов'язок.

Вивчення першої долікарської допомоги спирається на знання здобуті студентами під час вивчення анатомії, біології, фізіології й інших базових дисциплін.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу: засвоєння студентами базових теоретичних положень долікарської допомоги, оволодіння практичними навичками надання невідкладної допомоги потерпілим на місці події, дорогою до лікарні чи до прибуття лікаря. Розглядаються основні сучасні дані з питань надання першої медичної допомоги в загрозованих для життя станах, що виникають при травмах та нещасних випадках. Засвоєння студентами теоретичних знань, основних методів і прийомів надання першої допомоги при нещасних випадках, травмах, кровотечах, отруєннях і загрозованих для життя станах.

Завдання навчальної дисципліни: - виховання у студентів культури здоров'я як частини загальнолюдської культури, що забезпечує високий рівень якості життя людини; навчання знанням про причини, ознаки, заходи та методів надання першої долікарської допомоги при травмах та невідкладних станах; правилам безпечної поведінки у різних небезпечних ситуаціях природного техногенного та соціального характеру.

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- завдання і загальні принципи надання першої долікарської допомоги в разі нещасних випадків і гострих станів;
- основні клінічні прояви захворювань внутрішніх органів, основні заходи профілактики; - загальний та спеціальний догляд за хворими;
- види пов'язок та правила їх накладання; - види іммобілізації, способи й види транспортування потерпілих залежно від локалізації і характеру ушкоджень;
- види ран і кровотеч, принципи їх виникнення, ознаки, принципи зупинки кровотеч різними способами, можливі ускладнення;
- першу долікарську допомогу при опіках та відмороженнях;
- види ушкоджень тканин, кісток, суглобів; клінічні прояви, способи проведення іммобілізації, профілактики травматичного шоку;
- клінічні прояви нещасних випадків, отруєнь, гострих захворювань.

вміти:

- обробляти рани;
- проводити тимчасову зупинку кровотечі;
- проводити транспортну іммобілізацію кінцівок при переломах та вивихах;
- транспортувати потерпілих та тяжкохворих;
- накладати пов'язки на різні ділянки тіла;
- проводити штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця, промивання шлунка;
- надання першої долікарської допомоги в разі знепритомніння, колапсу, шоку, опіків і відморожень, ураження електричним струмом, утоплення, отруєння, укусів тваринами та комахами, перегрівання та переохолодження організму.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття про долікарську допомогу, клітину та тканину, орган, систему органів. Загальні принципи та логіка надання першої долікарської допомоги у мирний, військовий час та при масових ураженнях. Десмургія. Асептика та антисептика. Характеристика перев'язувальних матеріалів. Пов'язки бинтові, клейові, хусткові, гіпсові. Види пов'язок: захисні, тиснучі, лікувальні, коригувальні. Правила і техніка накладання пов'язок на голову та грудну клітку. Збереження принципів асептики та антисептики при наданні першої долікарської допомоги.

Тема 2. Відкриті пошкодження. Рани. Визначення поняття, класифікація, небезпека окремих видів ран. Рани. Поняття. Методика оцінки ран (нейроваскулярний компонент, площа й глибина втрати тканин, ступінь забруднення, локалізація). Перша долікарська допомога при різних видах ран.

Тема 3. Кровотечі та крововтрата. Кровотечі. Визначення, класифікація кровотеч. Долікарська допомога при кровотечах. Способи тимчасової зупинки кровотеч (притиснення рани, припідняття+притиснення, пальцеве притиснення проєкційних точок, шинування, накладення джгута, стискаюча пов'язка, накладення затискача, тампонада носа): техніка, покази, протипокази, типові помилки.

Тема 4. Травматизм та ушкодження. Загальні положення. Класифікація, механізм, види травм. Вивчення місця травми (обставини, засоби захисту, обтяжуючі чинники). Способи евакуації потерпілого з аварійного автомобіля (повільний, швидкий). Способи стабілізації потерпілих. Види пошкоджень, що вимагають негайного реагування. Поняття “золота година” та “платинові півгодини”. Перша долікарська допомога при ушкодженнях та травмах. Підготовка потерпілих до транспортування.

Тема 5. Невідкладна допомога при критичних станах. Правила та методи транспортної іммобілізації. Види транспортування. Переміщення потерпілого з положення сидячи і лежачи. Перенесення на ношах і руках. Правила перевезення.

Тема 6. Долікарська допомога при ядусі, при отруєннях. Методика обстеження. Ускладнення, загрози для життя. Помилки першої допомоги.

Тема 7. Долікарська допомога при травмах грудної клітки. Травми грудної клітки: механізм травми. Надання першої долікарської допомоги при порушенні дихання і серцевої діяльності. Помилки першої допомоги. Травми органів черевної порожнини й тазу: механізм травми. Тактика невідкладної допомоги. Помилки першої допомоги.

Тема 8. Долікарська допомога при опіках, відмороженнях, електротравмі. Методика обстеження обпечених (визначення глибини, площі й важкості опіку). Принципи реанімації і надання першої медичної допомоги обпеченим та ураженим електричним струмом.

4. Структура навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	аудиторні			с/р
		Разом	л.	семін.	
1	2	3	4	5	6
1.	Тема 1. Загальні принципи та логіка надання першої долікарської допомоги у мирний, військовий час та при масових ураженнях.	10	1	2	7

2.	Тема 2. Відкриті пошкодження. Рани. Визначення поняття, класифікація, небезпека окремих видів ран.	10	1	2	7
3.	Тема 3. Кровотечі та крововтрата. Кровотечі. Визначення, класифікація кровотеч.	10	1	2	7
4.	Тема 4. Травматизм та ушкодження. Загальні положення. Класифікація, механізм, види травм.	10	1	2	7
5.	Тема 5. Правила та методи транспортної іммобілізації. Критичні стани.	10	1	2	7
6.	Тема 6. Долікарська допомога у загрозливих для життя станах.	15	2	4	9
7.	Тема 7. Долікарська допомога при травмах грудної клітки.	10	1	2	7
8.	Тема 8. Долікарська допомога при опіках, відмороженнях, електротравмі.	15	2	4	9
ВСЬОГО:		90	10	20	60

5. Теми лекційних занять.

<i>№ п/п</i>	<i>Тема заняття</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Лекція № 1. Поняття про долікарську допомогу, клітину та тканину, орган, систему органів.	2
2.	Лекція № 2. Перша долікарська допомога при різних видах ран, кровотечах.	2
3.	Лекція № 3. Долікарська допомога при ушкодженнях та травмах, опіках, відмороженнях, електротравмі.	2
4.	Лекція № 4. Перша долікарська допомога при ядусі, гострих отруєннях.	2
5.	Лекція № 5. Долікарська допомога при критичних станах	2
Всього		10

6. Теми практичних занять

Ефективною формою організації навчання у вищій школі є семінарські та практичні заняття, з якими органічно поєднуються лекції.

Проведення практичних занять дозволяє вирішувати такі дидактичні цілі:

- оптимально поєднувати лекційні заняття із систематичною самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, їх теоретичну підготовку з практичною;
- розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;
- формувати у студентів інтерес до науково-дослідної роботи і залучення їх до наукових досліджень, які здійснює кафедра;
- забезпечувати системне повторення, поглиблення і закріплення знань студентів за певною темою;
- формувати уміння і навички здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності;

- здійснювати діагностику і контроль знань студентів з окремих розділів і тем програми, формувати уміння і навички виконання різних видів майбутньої професійної діяльності.

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Практичне заняття № 1. Огляд та оцінка постраждалого. Алгоритм надання першої допомоги. Засоби першої долікарської допомоги	2
2.	Практичне заняття №2. Порушення свідомості	2
3.	Практичне заняття № 3 Кровотечі.	2
4.	Практичне заняття №4 Серцево-легенева реанімація.	2
5.	Практичне заняття №5 Шок.	2
6.	Практичне заняття №6. Травма. Черепно-мозкова травма	2
7.	Практичне заняття №7 Пошкодження грудної клітки. Травми живота	2
8.	Практичне заняття №8. Гострі отруєння	2
9.	Практичне заняття №9 Електротравма, опіки та відмороження.	2
10.	Практичне аняття № 10. Термінальні стани	2
Всього		20

Практичні навички

1. Техніка тимчасової зупинки кровотеч.
2. Техніка серцево-легеневої реанімації.
3. Перша долікарська допомога при асфіксії.
4. Техніка крікотиреопункції.
5. Накладання імпровізованих та стандартних шин для іммобілізації.
6. Евакуація потерпілого з автомобіля.
7. Методика транспортування потерпілих з різними видами уражень.
8. Накладання бинтових пов'язок.
9. Перша долікарська допомога при отруєннях та передозуванні ліків.
10. Промивання шлунка.
11. Промивання очей.
12. Перша допомога при термічних опіках.
13. Перша допомога при хімічних опіках.
14. Перша допомога при відмороженнях.
15. Обробка ран.
16. Перша допомога при укусах тварин.
17. Перша долікарська допомога при переломах.
18. Перша долікарська допомога при вивихах.
19. Суть першої долікарської допомоги при вогнепальних та ножових пораненнях.
20. Невідкладні дії при алергічних реакціях.
21. Перша допомога при інфекційних захворюваннях, організація карантину.
22. Долікарська допомога при стенокардії, інфаркті міокарда.
23. Перша допомога при бронхіальній астмі.
24. Тактика дій при болі у животі.
25. Перша допомога при гіпертермії.

26. Перша долікарська допомога пацієнтам з гострими психічними порушеннями.
27. Перша долікарська допомога при невідкладних станах у дітей.
28. Допомога у прийманні фізіологічних пологів, обробка пуповини.
29. Перша допомога при укусах комах.
30. Перша допомога при синдромі позиційного здавлення.

7. Самостійна робота

Для самостійної роботи студентів виносяться два типи завдань. Завдання теоретичного характеру, які недостатньо ґрунтовно розглянуті в межах лекційних занять, виносяться для самостійного опанування студентом. Вони є доповненням до лекційного курсу. Студент має опрацювати нормативні та літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення практичних занять та іспиту. Завданнями практичного характеру є тести та задачі.

Теми для самостійного опрацювання:

Теми для самостійного вивчення	ГОДИНИ
<p>Невідкладні стани в акушерстві. Анатомо-фізіологічні особливості вагітних. Вагітність. Кровотечі, пре еклампсія, еклампсія, розрив матки, відшарування плаценти, випадіння пуповини, загроза аборту, позаматкова вагітність, травма – розпізнавання, перша медична допомога. Транспортування вагітних. Пологи. Неонатальна реанімація. Фізіологія родів. Передвісники родів. Етапи та механізм пологів. Приймання нормальних самовільних пологів: матеріальне забезпечення, обробка пуповини та дитини.</p>	6
<p>Рани. Перша долікарська допомога при різних видах ран. Десмургія. Правила і техніка накладання пов'язок на голову та грудну клітку, живіт, кінцівки. Класифікація, механізм, види травм. Способи евакуації потерпілого. Пріоритети дошпитального лікування. Правила та методи транспортної іммобілізації. Переломи кісток. Травма голови та хребта. Травма грудної клітки, живота і тазу. Діагностика й перша медична допомога.</p>	6
<p>Кровотечі. Визначення, класифікація кровотеч. Способи тимчасової зупинки кровотеч (притиснення рани, припідняття+притиснення, пальцеве притиснення проєкційних точок, шинування, накладення джгута, стискаюча пов'язка, накладення затискача, тампонада носа): техніка, покази, протипокази, типові помилки. Правила асептики та антисептики при зупинці кровотеч. Кінцеві методи зупинки кровотеч. Геморагічний шок. Поняття, причини, прояви, перша медична допомога. Особливості, небезпеки та клінічні ознаки внутрішніх кровотеч. Перша медична допомога при внутрішніх кровотечах. Переливання крові, компонентів крові та кровозамінників.</p>	6

<p>Отруєння. Умови, класифікація, небезпеки. Оцінка стану пацієнта – функція дихання, серцево-судинна система, свідомість, збір необхідної інформації. Перша допомога.</p> <p>Гострі „терапевтичні” захворювання органів серцево-судинної і дихальної систем. Інфаркт міокарда, гостра серцево-судинна недостатність, кардіогенний шок, аритмії, гіпертонічний криз. Приступ бронхіальної астми. Принципи діагностики та першої медичної допомоги. Порушення свідомості, шок, колапс, кома: визначення, етіологія, оцінка стану хворого. Дошпитальна допомога.</p>	6
<p>Захворювання, об'єднані терміном «гострий живіт»: гострий апендицит, холецистит, панкреатит, перфораційна виразка шлунка та 12-ти палої кишки, защемлені грижі, кишкова непрохідність. Причини, прояви, дошпитальна діагностика, перша медична допомога, принципи лікування на шпитальному етапі. Помилки першої допомоги.</p>	6
<p>Опіки, відмороження, електротравми. Методика обстеження обпечених (визначення глибини, площі й важкості опіку). Принципи реанімації і надання першої медичної допомоги обпеченим та ураженим електричним струмом. Інгаляційні ураження: діагностика та перша медична допомога. Хімічні, променеві та радіаційні опіки: особливості діагностики та першої медичної допомоги.</p>	6
<p>Невідкладні стани у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей. Обструкція дихальних шляхів, астма, епіглотит, круп, бронхіт, фебрильні судоми, гіпертермія – діагностика й перша медична допомога. Особливості реанімації дітей.</p>	6
<p>Інфекційні хвороби. Принципи надання першої медичної допомоги при інфекційних хворобах (менінгіт, ботулізм, холера, дифтерія, СНІД): діагностичні ознаки, посиндромна допомога – діарея, токсичний шок, гіпертермія, судомний синдром. Принципи гігієни, індивідуального захисту та безпеки.</p>	6
<p>Гострі психічні розлади та кризові стани. Психоз, порушення настрою, маніакально-депресивний психоз, тривожні стани. Типи реагування на надзвичайну ситуацію. Загальні принципи і методи поведінки з пацієнтами з гострими психічними розладами. Принципи знерухомлення хворих та першої медичної допомоги.</p>	6
<p>Екогенні чинники, катастрофи та стихійні лиха: визначення, причини, епідеміологія невідкладних станів. Фізіологія терморегуляції. Гіпотермія, гіпертермія, сонячний удар, тепловий удар, утоплення в прісній та соленій воді, загальне охолодження, замерзання, ураження блискавкою, інтоксикації при укусах комах, змій, павуків, морських безхребетних – клінічні прояви та перша медична допомога.</p>	6
Разом	60 год.

8. Методи навчання

Для оцінки й вибору методів навчання слід використовувати низку наявних класифікацій, здійснених на основі різних засад :

- за джерелом знань (виокремлюють словесні, наочні й практичні методи, тому що інших джерел, крім слова, образу й досвіду, не існує);

- за відповідним етапом навчання, на кожному з яких розв'язують специфічні завдання (орієнтація на методи підготовки тих, кого навчають, до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; та методи вивчення нового матеріалу; та методи конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; та методи контролю й оцінки результатів навчання);

- за способом керівництва навчальною діяльністю безпосередні або опосередковані (виокремлюють методи пояснення педагога й різноманітні методи організації самостійної роботи студентів);

- за логікою навчального процесу (опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи, аналітико-синтетичний);

- за дидактичними цілями виокремлюють методи організації діяльності тих, кого навчають, методи стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки.

- за рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Перелік медичних засобів першої допомоги

Медичні засоби	Призначення	Кількість
Власні перев'язочні антисептичні засоби	Для накладання пов'язок	5 шт.
Бинти	-//-//-	5 шт.
Вата	-//-//-	5 пач.
Ватно-марлевий бинт	Для бинтування при переломах	3 шт.
Джгут	Зупинка кровотечі	1 шт.
Шини	Закріпити кінцівки при переломах і вивихах	3-4 шт.
Гумовий міхур для льоду	Охолодження пошкодженого місця при переломах і ударах	1 шт.
Чайник	Приймати ліки і промивати очі	1 шт.
Настойка йоду	Змащувати навколо рани; свіжі синяки, подряпини	10 ампул
Нашатирний спирт	Для приведення в свідомість при обмороках, втраті свідомості	1 флакон або 10 ампул
Краплі валеріани	Для захисту нервової системи і серцевої нестачі	1 туб.
Валідол	Застосовувати при сильних болях в області серця по 1 табл. під язик	1 пак.
Борна кислота	Для приготування розчинів	1 пак.
Сода питна	Для приготування розчинів	1 пакет
Розчин борної кислоти (2-4%)	Для промивання очей, полоскання рота	250 мл.
Розчин питної соди (2-4%)	Промивати очі і полоскати рот при опіках кислотою	500 мл.
Розчин оцтової кислоти (3%)	Промивати шкіру при опіках лужною содою	500 мл.
Марганцевокислий калій	Промивати шкіру при опіках кислотою і лужними содами, промивати шлунок при отруєнні	15 г.
Вазелін	Змащувати шкіру при опіках I ступеня	2 короб.

Борна мазь	Змащувати обморожені ділянки шкіри	1 банка
Мило і рушник		

9. Методи та форми контролю

- **систематичний поточний контроль знань** здійснюється під час семінарських і практичних занять у формі вибіркового усного опитування та тестових завдань, підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань.

- **модульний контроль** організовано у формі стандартизованого опитування за теоретичними питаннями, написання студентами поточних письмових тестових завдань, практичних завдань за змістовними модулями ;

- **оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи** проводиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді, реферату.

- **індивідуальне завдання** перевіряється на відповідність оформлення згідно з вимогами, а також на повноту, ґрунтовність матеріалу, наявність цікавих фактів та прикладів, висновків.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Загальні питання першої медичної допомоги при невідкладних станах.
2. Основні правила при наданні долікарської допомоги.
3. Термінальні стани (процес згасання функцій організму та можливості відновлення життя).
4. Клінічна смерть.. Ознаки клінічної смерті.
5. Забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів.
6. Потрійний прийом при забезпеченні прохідності дихальних шляхів.
7. Методика проведення штучної вентиляції легень.
8. Найпростіші методи видалення твердих і рідких сторонніх тіл із верхніх дихальних шляхів.
9. Методика штучного масажу серця.
10. Ознаки оживлення постраждалого.
11. Можливості ускладнення реанімації та їх попередження.
12. Поняття та види травматизму.
13. Основні вимоги до долікарської допомоги.
14. Обморок: ознаки перша допомога та догляд за потерпілими.
15. Поняття та види травм.
16. Профілактика травм та організація долікарської допомоги при різних видах ушкоджень.
17. Ушкодження грудної клітини, живота та хребта.
18. Травматичний шок: причини та ознаки.
19. Попередження шоку.
20. Черепно-мозкова травма.
21. Ушкодження грудної клітини (живота).
22. Ушкодження кісток та суглобів.
23. Закриті ушкодження м'яких тканин голови.
24. Переломи черепа, тріщини, осколкові та тиснені переломи.
25. Діагностика переломів.
26. Закриті травми мозку.

27. Струс головного мозку.
28. Долікарська допомога при ушкодженні грудної клітини та живота.
29. Закриті ушкодження грудної клітини та їх органів.
30. Клінічні прояви закритих травм живота.
31. Ушкодження кісток та суглобів.
32. Види переломів.
33. Долікарська допомога при ушкодженнях хребта.
34. Розрив анатомічних утворень хребта.
35. Повне переривання спинного мозку.
36. Вивих та переломи кісток: ознаки.
37. Переломи ребер та грудини: ознаки.
38. Долікарська допомога при кровотечі.
39. Кровотечна система людини та кровообіг.
40. Кровотечі та їх види.
41. Травматичні та нетравматичні кровотечі.
42. Артеріальна та венозна кровотечі.
43. Капілярна кровотеча.
44. Зовнішні та внутрішні кровотечі.
45. Засоби зупинки кровотечі.
46. Тимчасова та постійна зупинка кровотечі.
47. Пальцева зупинка кровотечі.
48. Правила накладання пов'язки.
49. Накладання кровозупиняючого джгута.
50. Умови накладання джгута та контрольні заходи.
51. Кровозупинні лікарські засоби та засоби гомеопатії.
52. Вікасол, анальгетики та інші ліки, як засоби при кровотечі.
53. Долікарська допомога при раптовому припиненні дихання.
54. Визначення справжнього, асфіксічного і синкопального утоплення та їх клінічні ознаки.
55. Види механічної асфіксії та їх ознаки.
56. Повішання. Особливий догляд за потерпілим після надання їм невідкладної допомоги.
57. Долікарська допомога при отруєннях.
58. Отруйні речовини та їх токсична дія.
59. Отруєння грибами та недоброякісними харчовими продуктами.
60. Отруєння продуктами побутової хімії.
61. Отруєння угарним газом.
62. Діагностика отруєння та його симптоми.
63. Промивання шлунка.
64. Застосування активізованого вуглю та вітамінних препаратів.
65. Долікарська допомога при тепловому та сонячному ударах, опіках, ураженнях електричним струмом.
66. Термічні, електричні, хімічні та променеві опіки.
67. Сонячні опіки. Перша допомога при опіках.
68. Долікарська допомога при ураженні електричним струмом.
69. Перша допомога при ураженні низькою температурою.
70. Відновлення кровообігу.

71. Допомога при утопленні.
72. Масаж серця та штучне дихання.
73. Долікарська допомога при потраплянні в організм людини сторонніх тіл та речовин.
74. Долікарська допомога при попаданні сторонніх тіл у дихальні шляхи та шлунково-кишковий тракт.
75. Долікарська допомога при укусах змій, бджіл, ос та павуків.
76. Долікарська допомога при укусах тварин хворих сказом.
77. Ознаки та перша допомога при захворюваннях центральної нервової системи.
78. Перша медична допомога при гострих захворюваннях серцево-судинної системи.
79. Методи надання першої допомоги при отруєнні.
80. Надання першої допомоги при отруєнні пестицидами.
81. Надання першої допомоги при переохолодженні і перегріванні.
82. Надання першої допомоги при отруєнні чадним газом.
83. Міри профілактики при роботі з пестицидами і мінеральними добривами.
84. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.
85. Надання першої допомоги при вивихах, переломах, розтягу м'язів.
86. Професійні захворювання і причини їх виникнення.
87. Основні види травм в сільському господарстві.
88. Надання першої допомоги при струсу мозку.
89. Надання першої допомоги при втраті свідомості.
90. Надання першої допомоги при утопленні.

10. Мета, задачі, форми та методи контролю

Мета контролю - проводити об'єктивний, систематичний аналіз ходу вивчення і засвоєння майбутніми спеціалістами навчально-програмового матеріалу з анатомії людини у відповідності з вимогами кваліфікаційної характеристики, навчальних планів, типової і робочої програм дисципліни.

Задачі контролю - виразити в критеріях оцінок набуті студентами знання і вміння по фрагментах тем, окремих темах і розділах програмового матеріалу з дисципліни з метою подальшої оптимізації навчального процесу, своєчасного усунення промахів в знаннях студентів, їх при звичаєння до самостійної роботи.

Форма контролю - 1) контроль поточної успішності на кожному практичному занятті; 2) періодична академічна атестація як результат накопичення поточних оцінок; 3) підсумкове заняття по дисципліні.

Методи контролю - 1) усне опитування по матеріалах тем і розділів; 2) програмований машинний і безмашинний контроль; 3) контроль розв'язування ситуаційних, типових і нетипових задач.

Оцінювання проводиться за традиційною 4-бальною системою: «відмінно» -5, «добре»- 4, «задовільно»-3, «незадовільно»-2.

11. Засоби проведення поточного контролю знань

Контроль успішності на кожному практичному занятті здійснюється у вигляді контролю вихідного і кінцевого рівня знань.

Контроль вихідного рівня знань.

Контроль вихідного рівня знань відображає результат засвоєння студентами матеріалу на випускаючих кафедрах і курсах, а також самостійної позааудиторної підготовки студентів до відповідної теми заняття.

Контроль вихідного рівня знань здійснюється у вигляді усного опитування (див. методичні матеріали до практичного заняття), замальовки схем і заповнення клішованих малюнків. Тривалість контролю вихідного рівня знань 20 - 25 хвилин.

Засоби діагностики успішності навчання:

У процесі навчання студентів використовуються такі методи контролю: методи усного контролю, методи письмового контролю, методи практичного контролю, дидактичні тести, спостереження, методи графічного контролю, методи програмованого контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань студентами та об’єктивного їх оцінювання здійснюється:

- систематичний поточний контроль знань під час практичних занять у формі вибіркового усного опитування та тестових завдань, підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань.

- модульний контроль у формі стандартизованого опитування за теоретичними питаннями, написання студентами поточних письмових тестових завдань, практичних завдань за змістовними модулями ;

- оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи на основі перевірки роботи (змістовність і конкретність, достатня повнота викладення питання; завершеність викладення кожної думки, відсутність повторів; правильність оформлення роботи) та її захисту.

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумк овий	Сума Балів	
Змістовні модулі							Всього	40	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			60
7	7	7	7	7	7	9	9			

T1, T2 ... T8 – змістовні теми.

11. Оцінювання знань студентів проводиться за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Всього оцінок	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			екзамен	залік
	180 - 200	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	зараховано

	160 - 179	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
	150 - 159	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	
	130 - 149	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
	120 - 129	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	
	70 - 119	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	
	1 - 69	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано

1. Рейтингове оцінювання курсу практичних занять та самостійної роботи:

- 1.1. Підготовка фіксованого виступу – 1-5 балів.
- 1.2. Участь в обговоренні питань плану практичних занять – 1-5 балів.
- 1.3. Підготовка і захист реферату – 1-20 балів.
- 1.4. Самостійне опрацювання окремих питань – 1-5 балів.
- 1.5. Тестування – 1-5 балів.
- 1.6. Перевірка робочого зошита (конспектів) – 1-5 балів.

2. Форми модульного контролю:

- 2.1. Глибоке розкриття всіх питань – 5-10 балів.
- 2.2. Повна, коротка відповідь – 3-4 бали.
- 2.3. Коротка відповідь з кількома помилками – 3 бали.
- 2.4. Неповна відповідь – 1 бал.

3. Додаткові бали:

- 3.1. Доповнення на практичних заняттях – 1-2 бали.
- 3.2. Участь у дискусії – 1-2 бали.
- 3.3. Творчий підхід до вирішення завдань – 1-2 бали.

4. Штрафні бали:

- 4.1. За відсутність на лекціях – мінус 5 бали.
- 4.2. За відсутність на групових заняттях – мінус 5 бали.
- 4.3. Неготовність до практичного заняття – мінус 3 балів.

12. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Методичні розробки проведення практичних занять.
3. Комплекти завдань для комплексних контрольних робіт.
4. Матеріали лекцій та практичних занять, мультимедійні презентації.

5. Методичні рекомендації щодо організації лекційних, практичних занять, індивідуально-дослідної роботи, самостійної роботи студентів, виконання курсових робіт, дипломних робіт.
6. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.б. Тестові завдання для підсумкового тестового модульного контролю.
7. Тестові завдання для щоденного контролю.
8. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – **іспит**.

13. Матеріальне забезпечення навчального процесу

Устаткування кабінету і робочих місць:

1. Перев'язочні засоби: бинти, вата, ватно-марлевий бинт.
2. Джгут.
3. Шини.
4. Гумовий міхур для льоду.
5. Секундомір.
6. Динамометр.
7. Таблиці (плакати) за темами.
8. Проектор.
9. Мультимедійні презентації та кінофільми.
- 10.Фантоми.

14. Рекомендована література

ОСНОВНА:

1. Буянов В.М. Первая медицинская помощь/ В.М. Буянов, Ю.А. Нестеренко. – М. : Медицина, 2000. – 145 с.
2. Гищак Т.В.Основи медичних знань та медицини катастроф / Т.В. Гищак, О.В. Долинна. – К. : ПАЛИВОДА А.В., 2003. – 140 с.
3. Гострі отруєння грибами: діагностика та невідкладна допомога на догоспітальному етапі : метод. рек. / Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи; уклад.: Зозуля І.С., Іващенко О.В., Струк В.Ф. – К., 2010. – 22 с.
4. Жидецький В.Ц. Перша допомога при нещасних випадках: запитання, завдання, тести та відповіді / В.Ц. Жидецький, М.Є. Жидецька. – К. : Основа, 2003. – 124 с.
5. Перша долікарська допомога з основами анатомії та фізіології людини / О.Ф. Кучмістова, А.П. Строкань; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – К.: КНУТД, 2005. – 169 с.
6. Первая доврачебная помощь: Учебник для студентов высших учебных заведений / Б. А. Самура, В.Ф. Черных, И. В. Киреев, Б.Б. Самура . – Харьков: Изд-во Нфа; Золотые страницы, 2004. – 340 с.
7. Малий Ю.В. Транспортна іммобілізація (методичні, біомеханічні, технічні аспекти) / Ю.В. Малий, В.К. Малий. – Т. : Укрмедкн., 2004. – 187 с.
8. Невідкладні стани. Видання друге, доповнене та перероблене. / За ред. М. С. Резеди,В. Й. Кресюка – Львів, 2003. – 891 с.
9. Основи медичних знань / О.Ф. Головка, П.Д. Плахтій, В.О. Головка. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2006. – 291 с.
10. Перша долікарська допомога / О.М. Кіт, О.Л. Ковальчук, І.С. Вардинець, А.О. Боб. – Т. : ТДМУ: Укрмедкн., 2008. – 335 с.
11. Петрик О.І. Перша допомога при дорожньо-транспортних пригодах / О.І.Петрик, Р.О. Валецька. – Луцьк : Вежа, 2000. – 64 с.

12. Приходько І.І. Перша медична допомога: Навч. посіб. / МВС України. Акад. внутр. військ МВС України. – Харків, 2006. – 55 с.

13. Чуприна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка /О.В. Чуприна, Т.В. Гишак, О.В. Долинна. – К.: Паливода А.В., 2006 – 215 с.

ДОДАТКОВА:

1. Абрагамович О.О. Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб / О.О. Абрагамович, О.В. Бродик, А.Ф. Файник; Львів. нац. мед.ун-т ім. Д. Галицького, Каф. шпитал.терапії. – Л., 2007. – 297 с.

2. Невідкладна допомога при гострих отруєннях / М.С. Регеда, І.Г. Гайдучок, М.М. Ванівський та ін. – Л. : Сполом, 2001. – 142 с.

3. Дубицкий А. Е. и др. Медицина катастроф. –К.: Здоров'я, 1993. – 460 с.

4. Лужников Клиническая токсикология: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Изд-во “Медицина”, 1999. – 416 с.

5. Невідкладні стани / За ред. М.С. Регеди, В.Й. Кресюна; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького, Одес. держ. мед. ун-т.– 4-е вид., допов. та переробл. – Л. : Магнолія, 2008. – 835 с.

6. Опікова травма та її наслідки / Г.П. Козинець, С.В. Слесаренко, О.Ю. Сорокіна та ін. – Д. : Преса України, 2008. – 216 с.

7. Скакун М.П. Невідкладна допомога при гострих отруєннях / М.П. Скакун; Терноп. держ. мед. ун-т ім. І.Я. Горбачевського. – 2-е вид., допов. –Т. : ТДМУ: Укрмедкн., 2005. – 243 с.

8. Самостоятельная работа студентов по первой доврачебной помощи. Учебное пособие для студентов фармацевтических вузов и факультетов / Б. А. Самура, Б.Б. Самура, Г.П. Фомина и др. – Харьков: Изд-во НфаУ, 2005. – 120 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. <http://www.booksmed.com> Сайт медичної літератури

2. <http://www.aybolit.org/category/dovrachebnaya-pomoshh> Долікарська допомога при невідкладних станах

3. <http://kuhta.clan.su/index/0-26> Сайт інтерактивних посібників з долікарської допомоги та спеціалізованої літератури

4. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

www.physiotherapy.narod2.ru

www.lfk.dp.ua

www.medicinform.net/fizio/lfk/

www.spinet.ru/

www.video-med.ru

www.physrehab.org.ua

www.cybermed.ru

www.medicinform.net